

ledes, at man i fabrikationen har kunnet anvende de mest rationelle fremstillingsmetoder. I denne forbindelse er det af stor betydning for at finde frem til den interesserede køberklasse, at producenten kan avertere med varens pris. Kun gennem anvendelse af reklame og salgsteknik er det muligt at komme i forbindelse med den køberskare, som kan sikre masseproduktionens fordele for forbrugerne.

Efter kommissionens indstilling bør tilladelse til anvendelse af minimums-bruttopriser begrænses til tilfælde, hvor visse forhandlere systematisk benytter varen som lokkevarer ved at sælge den til indkøbspris eller med en meget lav bruttoavance og derigennem bl. a. skader fabrikens økonomi i væsentlig grad. Det er imidlertid usandsynligt, at den samme vare systematisk benyttes som lokkevarer, og derfor vil tilladelse til anvendelse af bruttopriser formentlig, hvis forslaget gennemføres, kun blive givet i så ringe omfang, at forslaget i realiteten vil virke som et generelt forbud mod bruttopriser.

I denne forbindelse finder man anledning til at fremhæve, at det begrænsede virkefelt, kommissionen levner bruttoprissystemet, ikke synes begrundet i det effektivitetshensyn, som kommissionen selv fremhæver som det vigtigste mål for en lovgivning på det her omhandlede område. Man skal iøvrigt vedrørende bruttoprissystemet bemærke, at undersalg — lokkevaresalg — i alle tilfælde vil skade produktionen, bl. a. fordi det ofte forekommer, at andre handlende overfor producenterne i sådanne tilfælde fremsætter krav om fremstilling af såkaldte egne mærker, hvilket omgående medfører højere omkostninger pr. produceret enhed.

Efter kommissionsbetænkningen vil vejledende priser være tilladt, såfremt man tilkendegiver det følgende omsætningsled, at prisen er vejledende, og der således frit kan beregnes lavere priser. Kommissionen forudsætter dog, at vejledende priser anmeldes til prisdirektoratet, en bestemmelse, som ikke forekommer rimelig. En vejledende pris, som ifølge definitionen ikke binder de følgende omsætningsled, giver ikke producenten en væsentlig indflydelse på prisen og bør derfor heller ikke kunne kræves anmeldt.

En opretholdelse af kravet om anmeldelse af vejledende bestemmelser vil også medføre, at prisdirektoratets administration på dette område opretholdes uændret, således at de administrative fordele, som trustkommissionen tillægger en forhåndsgodkendelsesordning, ikke opnås.

Industrirådet har erfaring for, at en ophævelse af bruttopriser i almindelighed ikke medfører billigere priser, undertiden tværtimod. Grunden hertil er formentlig, hvad man ikke synes at have tillagt

tilstrækkeligt vægt i kommissionsbetænkningen, at en minimum-bruttopris så godt som altid tillige vil være en maksimum-bruttopris.

Iøvrigt er det i praksis ofte umuligt at aftale maksimums-bruttopriser uden samtidig gennemfastsættelse af en minimum-bruttopris at sikre de handlende mod undersalg.

Som konklusion skal industrirådet udtale, at man må fraråde, at der på indeværende tidspunkt skrides til lovgivningsforanstaltninger på dette område, da den nugældende prislovs bestemmelser er tilstrækkeligt betryggende til at afværge eventuelle mindre heldige forhold, og da udviklingen på dette område — og som følge heraf den samfundsmæssige vurdering af bruttopriser — endnu ikke har fundet sin endelige form.

Som nævnt i betænkningen findes der her i landet kun få aftaler om etableringskontrol, ligesom boycott-aftaler kun kendes i ringe udstrækning. Derimod findes en del *eksklusivaftaler*.

Baggrunden for industriens deltagelse i aftaler af denne art vil som regel være ønsket om sikring af en stabil produktion. For at sikre de efterfølgende handelsleds interesse for salg af producentens varer vil det ofte være nødvendigt at give disse en fortrinsret i afsætningen, og producenten opnår samtidig ved en nærmere tilknytning til aftagerne en mulighed for imødegåelse af udenlandsk konkurrence.

Danske virksomheder indenfor en given branche må producere såvel de gængse varer som de mange specialartikler, som markedet kræver. Sætter den udenlandske konkurrence ind, sker det næsten altid på basis af store kvantiteter af normale dimensioner, på hvilke udlandet har en overskudsproduktion, hvorimod den udenlandske konkurrence ikke er interesseret i at tilbyde de små kvantiteter i specialartiklerne. Hvis de udenlandske konkurrenter uhemmet kunne afsætte deres overskudsproduktion i Danmark, ville markedet blive forsynet på den måde, at de danske producenter først og fremmest skulle levere specialartiklerne og kun få lejlighed til at sælge de normale dimensioner, når de udenlandske konkurrenter ikke havde noget eksportoverskud. På et sådant grundlag er det imidlertid umuligt for en dansk fabrik rationelt at tilrettelægge sin produktion.

Udenlandske konkurrenter anvender i vid udstrækning eneforhandlersystemet og har dermed en kunde, der særligt er interesseret i salg af deres varer.

Det er kun rimeligt, at danske producenter har tilsvarende mulighed for ved ydelse af særrettig-